

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni E. Z. wniosła o podziału majątku wspólnego jej i uczestnika postępowania J. Z., wskazując że w skład tego majątku wchodzi prawo własności nieruchomości położonej w M. przy ulicy (...) zabudowanej budynkiem mieszkalnym o wartości 420.000 zł wraz z jej wyposażeniem (meble o wartości 25.000 zł; sprzęt RTV i AGD: telewizor (...), lodówka, kuchenka, piekarnik, zmywarka, pralka, robot kuchenny, blender, żelazko, odkurzacz – o łącznej wartości 8.000 zł), samochód osobowy marki C. (...) rok produkcji 2000 r. o wartości 6.000 zł oraz sprzęt budowlany (tj. agregat prądotwórczy, zagęszczarka do piachu, piła kątowna, sprężarka) o łącznej wartości 10.000 zł. Ponadto wniosła o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

E. Z. wniosła o ustalenie, że małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym oraz o przyznanie powyżej wskazanych składników majątkowych na rzecz uczestnika ze stosowną splatą na jej rzecz. W uzasadnieniu swojego stanowiska przytoczyła, że małżeństwo stron zostało rozwiązane przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 09 grudnia 2011 r. sygn. akt X RC 2083/11. Nadto wskazała między innymi, że od momentu rozstania wymienione składniki majątkowe znajdują się we władaniu uczestnika postępowania.

W odpowiedzi na wniosek uczestnik postępowania J. Z. wniósł o ustalenie, że dodatkowo w skład majątku wspólnego stron wchodzi laptop L. o wartości 2.000 zł, kwota w wysokości 221,39 zł zgromadzona na rachunku bawowym w Banku (...) S.A., a nadto środki pieniężne zgromadzone na rachunkach bankowych w (...) Banku (...) S.A. oraz w Banku Spółdzielczym w G.. Uczestnik wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. / k.47-54/

Uczestnik postępowania częściowo sprzeciwił się przedstawionej przez wnioskodawczynię propozycji dokonania podziału majątku wspólnego, zakwestionował oszacowaną przez wnioskodawczynię wartość poszczególnych składników majątku wspólnego, które objęte zostały wnioskiem (w jego ocenie wnioskodawczyni dokonała zawyżenia tychże wartości). J. Z. wniósł o to, aby na jego wyłączną własność przyznać nieruchomości wchodzące w skład majątku wspólnego stron oraz ruchomości w postaci: wyposażenia tejże nieruchomości (meble, sprzęt RTV i AGD, w tym telewizor (...) o wartości 1.500 zł – oszacowana wartość sprostowana została na posiedzeniu w dniu 28.03.2013 r., k. 129 akt), sprzęt budowlany, samochód osobowy marki C. (...) oraz środki pieniężne zgromadzone na rachunku bankowym w wysokości 221,39 zł – z obowiązkiem dopłaty przez uczestnika postępowania na rzecz wnioskodawczyni tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym z rozłożeniem na raty (trudna sytuacja majątkowa). Pozostałe składniki majątku wspólnego stron miałyby wówczas przyspaść na własność wnioskodawczyni. W ocenie uczestnika wartość nieruchomości winna zostać oceniona z uwzględnieniem obciążenia hipotecznego. Nadto podał, że sprzęty budowlane, wskazane we wniosku przez wnioskodawczynię, zostały wyrzucone w 2009 r. na skutek ich znacznego zużycia.

Uczestnik wniósł o rozliczenie nakładów poniesionych z jego własnych środków pieniężnych na majątek wspólny stron (zaoszczędzonych przed zawarciem związku małżeńskiego, a pozyskanych tytułem wynagrodzenia za pracę w Niemczech). Uczestnik ww. nakłady ze swojego majątku osobistego poczynił celem zakupu ww. nieruchomości oraz przygotowania jej pod zabudowę.

J. Z. wniósł również o rozliczenie kosztów jakie poniósł już po ustaniu pomiędzy stronami wspólności majątkowej małżeńskiej, a które wiązały się z uiszczeniem podatku od nieruchomości w kwocie 304 zł, splatą rat kredytu za telewizor (...) w łącznej kwocie 2.401,71 zł, splatą rat zaciągniętej pożyczki w łącznej kwocie 3.500 zł, a nadto wiązały się ze splatą rat kredytu budowlano-hipotecznego w łącznej wysokości 6.580,60 zł.

W dniu 28 marca 2013 r. na wyznaczonym terminie posiedzenia jawnego, wnioskodawczyni zakwestionowała określoną przez uczestnika wartość laptopa L., podała, iż według niej sprzęt ten wart jest około 500 zł. Nadto wnioskodawczyni zakwestionowała okoliczność tego rodzaju, że uczestnik miałby poczynić nakłady z odrębnego

majątku na majątek wspólny stron. Składniki majątku, których dotyczy niniejsze postępowanie, zostały nabyte ze wspólnych środków. Wnioskodawczyni uznała roszczenie uczestnika dotyczące rozliczenia poniesionych przez niego – z majątku osobistego, po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej – długów, które obciążają obie strony. Przyznała m.in., że uczestnik samodzielnie spłacał kredyt zaciągnięty w Banku (...) S.A. (k. 392).

Uczestnik wniósł o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron w stosunku 25% dla wnioskodawczyni i 75% dla uczestnika postępowania. /k.165 akt/

Pismem procesowym z dnia 09 września 2014 r. uczestnik podał, iż w dniu 08 marca 2014 r. sprzedał samochód osobowy marki C. (...) za cenę 3.500 zł z uwagi na zły stan techniczny pojazdu. Jednocześnie wniósł o rozliczenie ww. kwoty na poczet majątku wspólnego stron, zamiast przedmiotowej ruchomości. /k.197-198/

Na rozprawie w dniu 29 września 2014 r. wnioskodawczyni cofnęła swój wniosek w zakresie dokonania podziału sprzętu budowlanego. /k.203/

W swoim piśmie z dnia 14 sierpnia 2015 r. uczestnik wskazał, iż wyrokiem z dnia 22 września 2014 r., sygn. akt III RC 170/14, Sąd Rejonowy w Goleniowie ustalił, iż J. Z. nie jest ojcem małoletniej W. Z.. Powyższe oraz konieczność ponoszenia z majątku wspólnego stron kosztów utrzymania dziewczynki (przez okres 11 lat w wysokości około 800 zł miesięcznie), która nie była dzieckiem uczestnika, uzasadniać ma w jego ocenie wnioski o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron. /k.370-372/

Strony zgodnie ustaliły, iż łączna wartość ruchomości mających podlegać podziałowi na dzień ustania wspólności ustawowej małżeńskiej wynosi 15.085 zł (w tym wartość mebli pokojowych wynosi 4.000 zł, wartość mebli kuchennych wynosi 2.860 zł). Nadto każda ze stron cofnęła swój wniosek dowodowy dotyczący wskazania posiadanych przez strony kont bankowych. /k. 376/

Wnioskodawczyni w swych pismach procesowych kwestionowała, iż obecna sytuacja majątkowa, w której znajduje się uczestnik postępowania, jest trudna, nadto, iż kwota przeznaczana miesięcznie na utrzymanie W. Z. miałyby wynosić aż 800 zł.

W piśmie z dnia 22 grudnia 2015 r. wnioskodawczyni podniosła, iż ojcostwo J. Z. zostało faktycznie zaprzeczone już po ustaniu wspólności majątkowej, a zatem brak jest podstawy faktycznej i prawnej do rozliczania środków wydatkowych przez byłych małżonków na utrzymanie W.. /k.406-407/

Wnioskodawczyni wniosła o udzielenie zabezpieczenia ustalonej w postanowieniu końcowym spłaty poprzez wpisanie hipoteki na nieruchomości będącej przedmiotem niniejszego postępowania. /k.414/

Strony zgodnie ustaliły wartość składnika majątkowego w postaci telewizora (...) na kwotę 1.500 zł /k.415/, laptopa L. na 750 zł /k.422-425/.

Sąd rejonowy, ustalił co następuje:

Strony postępowania E. Z. oraz J. Z. zawarły związek małżeński w dniu 09 kwietnia 1994 roku. Wyrokiem z dnia 09 grudnia 2011 roku, sygn. akt XRC 2083/11, Sąd Okręgowy w Szczecinie rozwiązał przez rozwód związek małżeński stron z winy E. Z.. Powyższy wyrok uprawomocnił się dnia 31 grudnia 2011 r. Ich stosunki majątkowe oparte były na ustroju małżeńskiej wspólności ustawowej.

Ze związku tego pochodzi dwoje dzieci: córka I. Z. w wieku 21 lat oraz córka W. Z. urodzona w dniu (...)

Wyrokiem z dnia 22 września 2014 r., sygn. akt III RC 170/14, Sąd Rejonowy w Goleniowie ustalił, iż J. Z. nie jest ojcem małoletniej W. Z., ur. dnia (...) w G.. Orzeczenie uprawomocniło się.

J. Z. równo traktował obydwie córki.

Bezsporne, a nadto dowody:

- odpis wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie dnia 09.12.2011 r. – k. 9,
- odpis wyroku Sądu Rejonowego w Goleniowie z dnia 22.09.2014 r. – k. 373.

J. Z. w okresie dwóch lat przed zawarciem związku małżeńskiego pracował w Niemczech wykonując prace budowlane. W wyniku gromadzenia zarobkowanych za granicą środków pieniężnych poczynił oszczędności, z których sfinansowane zostało m.in. wesele stron na ok. 60 - 70 osób i wyjazd w podróż poślubną do K.. Powyższe środki strony przeznaczyły również na zakup przedmiotów niezbędnych do rozpoczęcia wspólnego życia, związanych z urządzeniem się po ślubie (np. zakup mebli).

Po ślubie strony zamieszkiwały u rodziców E. Z., najpierw u matki, a później u ojca. J. Z. po ślubie nadal pracował w Niemczech i zarabiał na tym samym poziomie co wcześniej, a nawet wyższym bo znał już język i dostawał lepsze propozycje. E. Z. nie pracowała zawodowo, w całości zajmowała się domem i dzieckiem, w późniejszym czasie rozpoczęła naukę.

Dowód: zeznania świadka J. M. k. 165 -167;

zeznania świadka D. Z. k. 167 – 168;

zeznania świadka A. S. k.182-184;

zeznania świadka W. M. k. 202.

W dniu 23 lutego 1995 r. strony nabyły prawo wieczystego użytkowania działki nr (...) o powierzchni 1124 m2 i własność budynku mieszkalnego o kubaturze 278 m3 położonych w M. przy ulicy (...). W akcie wskazano, że nieruchomość została nabyta z majątku dorobkowego małżonków Z. umową zawartą w formie aktu notarialnego sporządzonego przed notariuszem D. B., Rep. A numer (...).

Kolejno w dniu 07 maja 1998 r. E. i J. małżonkowie Z. sprzedali opisaną powyżej nieruchomość na rzecz A. i D. małżonków S. za kwotę 30.000 złotych.

W dniu 08 października 1998 r., umową zawartą w formie aktu notarialnego przed notariuszem D. B., Rep. A numer (...) E. i J. małżonkowie Z. z ich majątku dorobkowego dokonali zakupu nieruchomości położonej w obrębie 3 miasta M. przy ulicy (...), stanowiącej działkę numer (...) o powierzchni 723 m2. Cenę ustalono na kwotę 5.500 zł.

W dniu 26 sierpnia 1999 r., po rozpatrzeniu wniosku inwestora z dnia 13 sierpnia 1999 r., wydana została decyzja numer (...) w przedmiocie zatwierdzenia projektu budowlanego i wydania pozwolenia na budowę dla E. i J. małżonków Z. obejmująca budynek mieszkalny, jednorodzinny, wolnostojący, niepodpiwniczony, z poddaszem nieużytkowym o powierzchni użytkowej 137,7 m2. Na finansowanie prac budowlanych i wykończeniowych w budynku został udzielony stronom, na podstawie umowy z dnia 29 sierpnia 2007 r., kredyt budowlano-hipoteczny, którego zabezpieczeniem była ustanowiona hipoteka umowna zwykła do kwoty 50.000 zł, hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 50.000 zł, hipoteka umowna zwykła do kwoty 81.600 zł, hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 81.600 zł.

Po wybudowaniu domu jednorodzinnego, strony zamieszkiwały w nieruchomości w N. przy ul. (...). (...) J. Z. pracował zarobkowo wyjeżdżając za granicę do Niemiec. E. Z. zajmowała się prowadzeniem domu i wychowywaniem dzieci. Incydentalnie podjęła zatrudnienie w sieci sklepów (...) na okres około kilku miesięcy. J. Z. przyjeżdżał do domu co 2 – 3 tygodnie na 3 dni.

Obecnie w nieruchomości położonej w N. przy ul. (...). M. zamieszkuje J. Z. wraz ze swoją partnerką, która utrzymuje się samodzielnie. Pełnoletnia córka stron I. Z. nie zamieszkuje już wraz z ojcem.

Wartość rynkowa nieruchomości obejmującej działkę nr (...) zabudowaną budynkiem mieszkalnym według stanu i poziomu cen na dzień 31 grudnia 2011 r. wynosi 398.000 zł.

Dowody:

- wydruk z KW – k. 10-23,
- akty notarialne – k. 58-65,
- decyzja z dnia 26.08.1999 r., nr 84/VIII/99 – k. 64-65,
- opinia biegłego G. R. z dnia 30.01.2015 r. – k. 225-260.

W trakcie trwania wspólności ustawowej strony nabyły następujące ruchomości:

- 1) wyposażenie domu: meble pokojowe o wartości 4.000 zł, komplet wypoczynkowy o wartości 5.600 zł, meble kuchenne o wartości 2.860 zł, szafa trzydrzwiowa pokojowa o wartości 650 zł, pralka W. 450 zł, piekarnik A. 475 zł, lodówka A. 500 zł, zmywarka 550 zł – o łącznej wartości 15 085 zł;
- 2) telewizor (...) o wartości 1.500 zł;
- 3) laptop marki L. o wartości 750 zł.

W czasie trwania wspólności ustawowej strony nabyły samochód osobowy marki C. (...), rocznik 2000. J. Z., który użytkował ww. pojazd po rozwiązaniu związku małżeńskiego, sprzedał go, gdyż był w złym stanie technicznym za kwotę w wysokości 3.500 zł. Na dzień 31 grudnia 2011 r. samochód wart był 6.000 zł.

Na dzień 01 stycznia 2012 r. zadłużenie z tytułu udzielonego kredytu budowlano hipotecznego wyniosło 74.305,94 zł.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie z dnia 06.07.2012 r. – k. 79,
- zawiadomienia – k. 80-91.

W dniu 09 października 2010 r. E. Z. z (...) Bank (...) S.A. z siedzibą we W. umowę kredytu na zakup telewizora S. (...)- (...). Kredytobiorcy udzielono kredytu w wysokości 5.240 zł. Ostateczny termin spłaty kredytu wyznaczony został na dzień 09.10.2012 r.

Niesporne, a nadto dowody:

- umowa z dnia 09.10.2010 r. wraz z ubezpieczeniem – k. 69-70,71-73,
- faktura z dnia 11.10.2010 r. – k. 74,
- dowód wpłaty – k. 75.

W dniu 10 listopada 2010 r. E. Z. zwróciła się z wnioskiem o udzielenie pożyczki ratalnej w wysokości 20.000 zł do Pracowniczej Kasy Zapomogowo-Pożyczkowej przy Szkole Podstawnej w M.. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony. Udzielono pożyczki w kwocie 20.000 zł płatnej w 29 ratach poczynając od lutego 2011 r.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie z dnia 10.01.2011 r. – k. 92,

- kopia dokumentu z pracowniczej kasy – k. 93.

Po ustaniu wspólności majątkowej J. Z. spłacił kredyt zaciągnięty na zakup telewizora w wysokości 2.401,71 zł, spłacił pożyczkę udzieloną przez kasę zapomogowo-pożyczkową w kwocie 3.500 zł, dokonał spłaty kredytu zaciągniętego w Banku (...) S.A. w kwocie 11.300,16 zł, a nadto poniósł koszty ze swego majątku na uiszczenie opłat związanych z utrzymaniem konta powiązanego z kredytem w wysokości 540,50 zł, jak też z tytułu podatku od nieruchomości w wysokości 304 zł.

Aktualny stan zadłużenia - na dzień 07 grudnia 2015 r. - z tytułu kredytu budowlano-hipotecznego z sierpnia 2007 r. wynosił 63.426,66 zł.

Dowód: zawiadomienie z dnia 07.12.2015 r. – k. 408

Stan środków pieniężnych na rachunku bawowym w Banku (...) S.A. prowadzonym na rzecz E. i J. małżonków Z. na dzień 31 grudnia 2011 r. wynosił 221,39 zł. J. Z. przejął ww. środki pieniężne na swoją rzecz.

Stan środków pieniężnych na rachunku bawowym w Banku Spółdzielczym w G.. prowadzonym na rzecz E. Z. na dzień 31 grudnia 2011 r. wynosił 1.302,99 zł. E. Z. przejęła ww. środki pieniężne na swoją rzecz.

Niesporne, a nadto dowody:

- zaświadczenie z dnia 12.12.2012 r. – k. 57,
- pismo z dnia 14.03.2013 r. – k. 126.

E. Z. obecnie pracuje w szkole jako referent i zarabia netto 1350 zł miesięczne. Prowadzi wspólne gospodarstwo domowe ze swoim partnerem (ojcem W.) który zarabia 3000 – 4000 zł miesięcznie.

J. Z. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie dekarstwa i osiąga dochód w wysokości 3 500 zł miesięczne. Na utrzymanie domu przeznacza 1000 – 1500 zł miesięcznie, na paliwo do samochodu 500 zł miesięcznie. Posiada oszczędności w wysokości 5000 – 6000 zł.

E. Z. podjęła próbę polubownego dokonania podziału majątku dorobkowego byłych małżonków.

Dowody: zeznania wnioskodawczyni k. 203 i 412;

Zeznania uczestnika k. 203- 204 i 412;

pisma – k. 24-31;

Sąd rejonowy, zważył co następuje:

Stosownie do treści art. 31 § 1 k.r.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Natomiast na podstawie art. 45 § 1 k.r.o. każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Każdy z małżonków może żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Uznanie rozszczeń jako rozliczeń dokonywanych na podstawie art. 45 kro ma tę konsekwencję, że są one rozliczane co do zasady w postępowaniu o podział majątku wspólnego.

Na wstępie należy zważyć, iż w skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestnika wchodzi nieruchomości w miejscowości M. przy ulicy (...). Nieruchomość ta została bowiem nabyta w czasie trwania małżeństwa i choć uczestnik podnosił, że nieruchomości w M. poniósł nakłady z majątku osobistego to nie negował, że została nabyta na majątek wspólny.

Odnosnie wskazanych przez strony ruchomych składników majątku wspólnego niesporne było, że zostały nabyte w czasie trwania związku małżeńskiego, a zatem stanowią one składniki majątku wspólnego.

Dlatego też Sąd ustalił, iż przedstawione przez strony składniki – wymienione w pkt I postanowienia – stanowią majątek wspólny stron.

W przedmiotowej sprawie uczestnik wnosił o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron w udziałach odpowiednio 75% dla uczestnika i 25 % dla wnioskodawczynie, z uwagi na okoliczność, iż z majątku wspólnego stron w sposób nieuprawniony została przeznaczona kwota w wysokości 107.200 zł na utrzymanie W. Z. (E. Z. zataiła przed uczestnikiem, że ojcem ww. jest inny mężczyzna), a tym samym w mniejszym stopniu przyczyniła się do powstania majątku wspólnego stron.

Sąd I instancji nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku uczestnika postępowania o ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym. Zauważyć należało, iż zgodnie z art. 43 § 1 k.r.o. jako zasadę przyjmuje się istnienie równych udziałów małżonków w majątku wspólnym. Natomiast każdy z małżonków z ważnych powodów może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku (§ 2 powoływanego przepisu). Jednak odstępianie od zasady wyrażonej w § 1 ma charakter wyjątkowy, a ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym dopuszczalne jest wyłącznie w razie łącznego wystąpienia przesłanek wskazanych w zdaniu pierwszym § 2, to jest w razie przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu oraz istnienia ważnych powodów, które uzasadniają ustalenie nierównych udziałów w tymże majątku. Powszechnie w orzecznictwie i doktrynie prawa cywilnego przy ocenie istnienia przesłanki „ważnych powodów” należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli, zaś przesłanka różnego stopnia przyczyniania się do powstania tego majątku nie dotyczy każdej faktycznej nierówności takiegoż przyczynienia się, lecz tylko tych wypadków, kiedy małżonek, przeciw któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do powstania dorobku, stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych.

Przenosząc powyższe wskazania na grunt rozpatrywanej sprawy Sąd Rejonowy uznał, że w jej okolicznościach nie zaistniały podstawy do ustalenia nierównych udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym. W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z art. 6 kc ciężar udowodnienia istnienia przesłanek warunkujących ustalenie nierównych udziałów spoczywa na tym, kto zgłosił wniosek o ustalenie nierównych udziałów, a więc w niniejszej sprawie na uczestniku (zob. postanowienie SN z 2.10.1997 r., sygn. II CKN 348/97, niepublik.). Okoliczność tego rodzaju, iż z majątku wspólnego stron w sposób nieuprawniony została przeznaczona kwota w wysokości 107.200 zł na utrzymanie W. Z. (na skutek zatajenia przed uczestnikiem przez byłą żonę E. Z., że nie jest on ojcem powyżej wymienionego dziecka) i w związku z tym wnioskodawczynie miałyby w mniejszym stopniu przyczynić się do powstania majątku wspólnego stron w żaden sposób nie realizuje żadnej z przesłanek, opisanych powyżej, a niezbędnych do ustalenia nierównych udziałów byłych małżonków w majątku wspólnym. Ojcostwo J. Z. zostało faktycznie zaprzeczone już po ustaniu wspólności majątkowej, a zatem brak jest podstawy faktycznej i prawnej do rozliczania środków wydatkowych przez byłych małżonków na utrzymanie W.. Uczestnik podnosił, iż z majątku wspólnego stron wydatkowane było średnio około 800 zł przez okres 11 lat tytułem kosztów utrzymania małoletniej W.. Dopiero wyrokiem z dnia 22 września 2014 r. (sygn. akt III RC 170/14) Sąd Rejonowy w Goleniowie ustalił, iż J. Z. nie jest ojcem małoletniej W. Z..

Pokrywanie kosztów utrzymania W. Z., w okresie od narodzin dziewczynki do momentu orzeczenia rozvodu stron w grudniu 2011 r., z majątku wspólnego znajdowało uzasadnienie w obowiązujących w tym zakresie przepisach. Sąd przyjął – dzieląc w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 22 lutego 1980 r., sygn.

akt III CZP 6/80 – iż J. Z. nie jest uprawniony do tego, aby żądać zwrotu wydatków poniesionych na utrzymanie i wychowanie dziecka W. Z. przed wydaniem wyroku uwzględniającego powództwo o zaprzeczenie ojcostwa. W powyższym wskazanym okresie czasu J. Z. pozostawał w przekonaniu, że przysługuje mu status prawny ojca dziecka. Dopiero z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego powództwo o zaprzeczenie ojcostwa przerwaniu uległ dalszy byt ojcostwa prawnego. Jednakże nie sposób przyjąć, że nigdy nie istniał prawny stosunek ojcostwa pomiędzy J. Z. a W. Z..

Kolejną kwestią będącą przedmiotem oceny Sądu było poczynienie ustaleń co do składu i wartości majątku wspólnego. Zasadą jest, że podział majątku wspólnego obejmuje składniki należące do tego majątku w dacie ustania wspólności oraz istniejące w chwili dokonywania podziału. Mówiąc inaczej, rozliczeniu podlega całość stosunków majątkowych między małżonkami według stanu na dzień ustania wspólności ustawowej, natomiast przedmiotem podziału pozostaje stan czynny masy majątkowej w czasie orzekania o podziale.

Zgodnie z art. 567 § 3 kpc, do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące postępowania w przedmiocie działu spadku, a zatem, między innymi, również art. 684 kpc. Podobnie zatem, jak skład i wartość spadku, także skład i wartość majątku wspólnego byłych małżonków, ustala Sąd. Identycznie też, jak w wypadku działu spadku, chwilą właściwą dla określenia wartości wspólnego majątku byłych małżonków jest chwila dokonywania podziału tego majątku, tj. chwila zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 w zw. z art. 13 § 1 kpc). W postępowaniu o podział majątku wspólnego Sąd rozstrzyga o składzie i wartości tego majątku. Nie oznacza to jednak, że Sąd ma obowiązek prowadzić z urzędu dochodzenia, czy i jaki istnieje jeszcze inny majątek wspólny (por. postanowienie SN z dnia 18 stycznia 1968 r., III CR 97/67, OSN 1968, nr 10, późn. 169), wyręczając strony w ciążących na nich obowiązkach procesowych wynikających z zasady kontradiktoryjności postępowania cywilnego, a zwłaszcza obowiązku dowodzenia określonego w art. 6 kc oraz art. 232 kpc.

Mając powyższe na uwadze Sąd przyjął, iż składnikiem majątku wspólnego stron podlegającym podziałowi jest prawo własności nieruchomości zabudowanej położonej w M., działka nr (...), przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy Goleniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Okoliczność ta była bezsporna i wynikała chociażby z treści wpisu w księdze wieczystej dotyczącej ww. nieruchomości, w której jako właściciele wskazane zostały strony postępowania. Z uwagi na spór stron co do wartości tego prawa Sąd ustalił aktualną wartość przedmiotowej nieruchomości w oparciu o opinię biegłego. Opinia sporządzona przez biegłego G. R. (2) w sposób jasny, konkretny i zupełny określiła aktualną wartość rynkową prawa własności nieruchomości położonej w M. przy ul. (...) na poziomie 398.000 zł. Wnioskodawcy oraz uczestnik postępowania zarzutów, ani uwag co do treści opinii nie zgłaszali, w związku z czym Sąd przyjął, że strony w całości akceptują dokonane przez biegłego ustalenie wartości przedmiotowej nieruchomości.

W ocenie Sądu, opinia mogła więc stanowić podstawę poczynienia ustaleń co do wartości nieruchomości. Biegły przy szacowaniu wartości rynkowej nie uwzględnił zapisów w dziale IV księgi wieczystej tj. wysokości hipotek. Zgodnie ze stanowiskiem literatury i orzecznictwa ustalając wartość majątku wspólnego należy wziąć pod uwagę obciążenia nieruchomości (Skowrońska-Bocian Elżbieta, Rozliczenia majątkowe małżonków w stosunkach, wzajemnych i wobec osób trzecich, Warszawa 2002 Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis (wydanie II zmienione) ss. 210), Sąd Najwyższy w postanowieniu stanął na stanowisku z dnia 5 października 2000 r., II CKN 611/99 (LexPolonica nr 348230) przydzielając jednemu z uczestników - w sprawie o podział majątku wspólnego - nieruchomość obciążoną hipoteką, sąd ustala wartość tego składnika majątkowego przy uwzględnieniu obciążenia hipotecznego. Nadto w postanowieniu z dnia 29 września 2004 r., w sprawie II CK 538/03 (LEX nr 137537) Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli nieruchomość w wyniku podziału majątku wspólnego przypadła uczestnikowi, którego obciążono na rzecz wnioskodawcy określoną kwotą z tytułu wyrównania wartości udziałów w majątku wspólnym, to przede wszystkim uczestnika, jako właściciela lokalu i dłużnika rzeczowego, obciąża uregulowanie należności na rzecz wierzyciela wynikającej z wpisu hipoteki. Nieuwzględnienie zatem przy ustaleniu dopłat przez uczestnika wysokości obciążającej nieruchomości hipoteki może doprowadzić do tego, że uczestnik jako dłużnik rzeczowy spłaci sam dług hipoteczny, w którym wnioskodawcy nie będzie już partycypowała, zwłaszcza że uczestnik nie będzie mógł przeciwko niej skutecznie dochodzić z tego tytułu swych roszczeń (art. 618 § 3 k.p.c.). Przy szacowaniu składników majątku wspólnego należy uwzględnić obciążenie zmierzające rzeczywistą wartość tych składników majątkowych, w szczególności obciążenie o charakterze

prawnorzeczowym, za które ponosi odpowiedzialność każdorazowy właściciel nieruchomości, zwłaszcza obciążenie hipoteką i prawami dożywocia. Wartość takich obciążeń odlicza się zarówno przy ustalaniu składników majątku wspólnego, jak i przy zaliczeniu wartości przyznanej jednemu z małżonków nieruchomości na poczet przysługującego mu udziału w majątku wspólnym.

Mając na uwadze powyższe uwagi Sąd Rejonowy ustalił wartość nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego odejmując od wartości oszacowanej przez biegłego 398 000 zł (k. 226) wartość aktualnego na dzień zamknięcia rozprawy zadłużenia 63 426,66 zł (zawiadomienie o spłacie kredytu k. 408); wartość nieruchomości wynosi więc 334 563,37 zł.

Sąd przyjął, że składnikami majątku wspólnego stron podlegającymi podziałowi są przedmioty wyposażenia domu: meble pokojowe o wartości 4.000 zł, komplet wypoczynkowy o wartości 5.600 zł, meble kuchenne o wartości 2.860 zł, szafa trzydrzwiowa pokojowa o wartości 650 zł, pralka W. 450 zł, piekarnik A. 475 zł, lodówka A. 500 zł, zmywarka 550 zł – łącznie 15.085 zł; telewizor (...) o wartości 1.500 zł (tysiąc pięćset); laptop marki L. o wartości 750 zł, równowartość samochodu osobowego C. (...), rocznik 2000 – to jest 6.000 zł, gotówka na kontach bankowych: w kwocie 1.302,99 zł w Banku Spółdzielczym i 221,39 zł. Spór stron ogniskował się na kwestionowaniu wartości powyżej wskazanych składników majątkowych przez uczestnika poprzez podnoszenie, że wartości wskazane przez wnioskodawczynię są zawyżone i odpowiednio – w stosunku do niektórych z ww. składników – przez wnioskodawczynię poprzez wskazanie, że uczestnik w sposób nieprawidłowy oszacował wartość ww. nieruchomości. W związku z czym ich rzeczywiste wartości Sąd ustalił przyjmując je na poziomie wskazanym zgodnie przez strony postępowania na rozprawie w dniu 14.10.2015 r. (k. 376). Strony zgodnie oszacowały, iż wartość samochodu marki C. (...) na dzień ustania małżeństwa wynosiła 6.000 zł (k. 203, 203 verte).

W skład majątku wspólnego stron nie wchodzi nieruchomości w postaci sprzętów budowlanych. W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sądu ustalił, że sprzęty budowlane, wskazane we wniosku przez wnioskodawczynię, zostały wyrzucone przez uczestnika w 2009 r. na skutek ich znacznego zużycia. Na rozprawie w dniu 29 września 2014 r. wnioskodawczyni cofnęła swój wniosek w zakresie dokonania podziału sprzętu budowlanego.

Z tych względów Sąd ustalił, iż na dorobek stron w rozumieniu art.32 kro składały się składniki majątkowe wymienione w punkcie I orzeczenia.

O zwrocie wydatków i nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny orzeka Sąd wyłącznie na wniosek, a nie z urzędu, gdyż roszczenia te nie wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków. Zatem domagając się ich zwrotu zobowiązany jest dokładnie określić te żądania, a sformułowanymi przez stronę żądaniami Sąd jest związany. Jedynie gdy chodzi o wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na majątek osobisty, to Sąd uwzględnia je bez osobnego żądania uczestników postępowania, gdyż roszczenia te wchodzi w skład majątku wspólnego, a zatem podlegają podziałowi. W tym miejscu ponownie podkreślić należy, iż niedopuszczalne jest dokonywanie rozliczeń tych wydatków i nakładów, które wiążą się z utrzymaniem rodziny i zaspokajaniem jej normalnych potrzeb, chociażby zostały dokonane przez jednego z małżonków, zaś w odniesieniu do wydatków i nakładów powstałych po ustaniu wspólności majątkowej podlegają one rozliczeniu jedynie wówczas, gdy związane są z utrzymaniem składników majątku wspólnego w stanie nie pogorszonym lub zwiększają jego wartość (zob. J. Pietrzykowski w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, Komentarz, Warszawa 2003, s. 448-451).

Za nieuprawnione Sąd uznał żądanie uczestnika rozliczenie nakładów poniesionych z jego własnych środków pieniężnych na majątek wspólny stron (zaoszczędzonych przed zawarciem związku małżeńskiego, a pozyskanych tytułem wynagrodzenia za pracę w Niemczech).

W tym miejscu zauważyć należało, że żądania w powyższym zakresie są roszczeniami o charakterze procesowym, ale w sposób wyjątkowy rozstrzyganymi w postępowaniu nieprocesowym i winny odpowiadać rygorom proceduralnym przewidzianym dla postępowania procesowego, a więc żądanie w tym zakresie winno być w sposób precyzyjny wskazane poprzez określenie jakiej kwoty i z jakiego tytułu strona się domaga.

Uczestnik twierdził, że przed zawarciem związku małżeńskiego zaoszczędził kwotę 60 000 zł, które przeznaczył częściowo na zakup samochodu – 12 000 zł, zakup przedmiotów przeznaczonych na urządzenie się po ślubie a nadto na zakup nieruchomości oraz przygotowania jej pod zabudowę. Uczestnik nie wskazał jakiej konkretnie kwoty z tytułu nakładów się domaga, a wniósł jedynie aby dopuścić dowód z opinii biegłego na okoliczność jaką wartość przedstawia sama nieruchomość gruntowa przygotowana pod zabudowę w stosunku do całej nieruchomości celem ustalenia na jakim poziomie powinno nastąpić rozliczenie nakładu.

Z przedstawioną przez uczestnika propozycją nie sposób się zgodzić z dokumentów znajdujących się w aktach przedmiotowej sprawy w sposób jednoznaczny wynika, że w dniu 23 lutego 1995 r. strony nabyły z majątku dorobkowego na majątek wspólny prawo wieczystego użytkowania nieruchomości położonej w M. przy ul. (...) i własność posadowionego tam budynku mieszkalnego, następnie 7 maja 1998 r. nieruchomość tą sprzedały za 30 000 zł i 08 października 1998 r. dokonali zakupu nieruchomości położonej w obrębie 3 miasta M. przy ulicy (...), stanowiącej działkę numer (...) o powierzchni 723 m². Cenę ustalono na kwotę 5.500 zł.

Z powyższego wynika, że ewentualny nakład uczestnika wynosił 10 000 zł (jednak wniosek o rozliczenie takiej kwoty nie został złożony). Należy wskazać, że w razie nabycia w czasie trwania wspólności ustawowej określonego przedmiotu majątkowego częściowo ze środków uzyskanych w zamian za składniki majątku osobistego, a częściowo ze środków należących do majątku wspólnego przedmioty takie wchodziły w skład majątku wspólnego małżonków w myśl ogólnej zasady określonej w art. 31 § 1, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej. (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 18 września 1989 r., III CZP 80/89, w uchwale z dnia 13 listopada 1962 r., III CO 2/62, (OSNCP 1963, nr 10, poz. 217, z glosą S. Szera, OSPiKA 1963, nr 9, poz. 238).

Świadkowie powołani przez uczestnika twierdzili, że strony nabyły nieruchomość w M. przy ul. (...) z oszczędności J. Z., które zgromadził przed ślubem. Świadek J. M. (matka wnioskodawczyni) przyznała, że uczestnik miał oszczędności zgromadzone przed ślubem, ale nie wiedziała dokładnie w jakiej kwocie. Przyznała, że uczestnik finansował wesele, że strony po ślubie zamieszkały u niej. Świadek D. Z. (brat uczestnika) zeznał, że strony dokonały zakupu nieruchomości z oszczędności uczestnika, nie potrafił jednak powiedzieć na co strony przeznaczyły pieniądze, które zarabiał po ślubie. Podobnie twierdziła siostra uczestnika – W. M.. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków w tym zakresie bowiem jak już wspomniano wyżej co innego wynika z oświadczenia złożonego przez strony do aktu notarialnego, po drugie dlatego, że strony miały duże wydatki związane z urządzeniem wesela na 60- 70 osób, wyjazdem poślubnym i urządzeniem się wpięć u matki wnioskodawczyni, później u jej ojca. Gdyby strony zaraz po ślubie dysponowały odpowiednią kwotą to nie musieliby przemieszkować przez prawie rok u rodziców, a od początku zakupiliby mieszkanie. Okoliczności te przemawiają za przyjęciem, że pieniądze na zakup nieruchomości w M. przy ul. (...) pochodziły z oszczędności zgromadzonych po ślubie. Następnie strony sprzedały nieruchomość przy ul. (...) za 30 000 zł i kupiły działkę przy ul. (...) za 5000 zł, zatem posiadały jeszcze wolne środki na rozpoczęcie budowy. E. i J. małżonkowie Z. dokonując zakupu nieruchomości każdorazowo oświadczały, że zakupu dokonują z ich majątku dorobkowego. Brak było zatem podstaw do dokonania przez Sąd odmiennych ustaleń w powyższym zakresie, a tym samym do uwzględnienia tego wniosku uczestnika.

J. Z. wniósł również o rozliczenie kosztów jakie poniósł już po ustaniu pomiędzy stronami wspólności majątkowej małżeńskiej, a które wiązały się z uiszczeniem podatku od nieruchomości w kwocie 304 zł, spłatą rat kredytu za telewizor (...) w łącznej kwocie 2.401,71 zł, spłatą rat zaciągniętej pożyczki w łącznej kwocie 3.500 zł, a nadto wiązały się ze spłatą rat kredytu budowlano-hipotecznego w łącznej wysokości 11 300,16 zł i utrzymaniem konta powiązanego z kredytem w kwocie 540,50 zł. Wydatki te stanowiły nakład uczestnika z majątku osobistego, nie były przez wnioskodawczynię kwestionowane i znajdowały potwierdzenie w dowodach przedstawionych w sprawie. Sąd jedynie nie uwzględnił opłat za karty, bowiem o ile nie budzi wątpliwości, że przy zaciągnięciu kredytu uczestnik musi utrzymywać konto bankowe o tyle nie ma już obowiązku posiadania karty.

W ocenie Sądu przyznanie wymienionych w pkt I lit. a-c oraz e-f postanowienia składników na wyłączną własność uczestnikowi postępowania uzasadniała okoliczność nieprzerwanego posiadania przez niego tych składników oraz

korzystania z nich (uczestnik wraz z partnerką wspólnie zamieszkują nieruchomości w M. przy ul. (...). (...)) oraz zgodne stanowiska stron w tym przedmiocie. Wnioskodawczyni zamieszkuje wspólnie z partnerem i córką W., ma zaspokojone własne potrzeby mieszkaniowe. Z kolei za przyznaniem wnioskodawczyni laptopa L. przemawiał fakt posiadania go przez nią (wnioskodawczyni rozstając się z byłym mężem zabrała ze sobą ww. sprzęt). Nadto było to zgodne ze stanowiskami stron w tym zakresie.

Biorąc pod uwagę, że wartość majątku stron wynosi 359 422,75 zł (334 563,37 zł wartość domu, 6 000 zł równowartość samochodu, 15 085 zł z ruchomości będące wyposażeniem domu, telewizor (...) 1 500 zł, laptop marki L. 750 zł, gotówka na kontach bankowych: w kwocie 1302,99 zł w Banku Spółdzielczym i 221,39 zł w Banku (...)) każdemu powinien przypaść majątek warty 179 711,36 zł. Wnioskodawczyni otrzymała majątek o wartości 750 zł (laptop), zatrzymała środki na koncie w Banku Spółdzielczym w wysokości 1 302,99 zł i powinna zwrócić wnioskodawcy połowę z poniesionych przez niego nakładów w łącznej kwocie – 9023,19 zł (1/2 z 18 046,37 zł).

Tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni spłatę w kwocie 169 065,51 zł, płatną w trzech ratach: pierwsza rata w wysokości 69 065,51 zł płatna w terminie trzech miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, druga rata w wysokości 50 000 zł płatna w ciągu 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia i trzecia rata w wysokości 50 000 zł płatna w ciągu 24 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia z odsetkami w wysokości ustawowej w razie opóźnienia płatności. Sąd uznał bowiem, że będzie on w stanie w odpowiednim okresie czasu rozliczyć się z wnioskodawczynią, uiszczając na jej rzecz stosowną kwotę.

Rozłożenie tej kwoty na raty – w oparciu o przepis art. 212 § 3 k.c. uzasadnione było sytuacją, w jakiej znalazła się uczestnik, który aktualnie prowadzi nadal działalność gospodarczą ale na terenie Polski nie osiąga już takich dochodów jak w Niemczech. Sąd ustalając sposób spłaty uznał, iż w jej sytuacji materialnej spłata jednorazowa byłaby w zasadzie niewykonalna bowiem ponieważ nieruchomości jest już obciążona hipoteką, a uczestnik nie wykazuje wystarczających dochodów mogących stanowić podstawę uzyskania kredytu. Określając ilość rat, termin ich uiszczania oraz ich wysokość Sąd miał na względzie interes obu stron postępowania. Sąd ustalił terminy płatności poszczególnych rat, aby w tym czasie uczestnik mógł załatwić formalności niezbędne do uzyskania kredytu bądź w inny sposób zgromadzić potrzebne środki. Sąd miał na uwadze, że postępowanie toczy się od 2012 r. i uczestnik licząc się z obowiązkiem spłaty powinien gromadzić oszczędności. Jednocześnie zwrócić należy uwagę na to, że przy ustalaniu sposobu spłaty nie można jedynie uwzględniać sytuacji majątkowej osoby zobowiązanej do spłaty, która wszak otrzymuje określony składnik majątkowy. Należy również mieć na względzie, że zasądzona spłata ma drugiej stronie rekompensować pozbawienie jej współwłasności określonego składnika i nie może sprowadzać się do przyznania mu symbolicznych spłat i rozłożonych na dość długi okres czasu. Sąd uznał, iż określony w postanowieniu sposób spłaty pozwoli z jednej strony uczestnikowi na zebranie środków, a należne wnioskodawczyni kwoty będą w takiej wysokości, że będzie mogła je w sposób sensowny zagospodarować. Kierując się powyższymi przesłankami Sąd doszedł do przekonania, że zasadnym jest ustalenie spłaty w 3 ratach płatnych w ciągu 2 lat od zakończenia postępowania.

Sąd nie uwzględnił wniosku o zabezpieczenie spłaty przez ustanowienie hipoteki na rzecz wnioskodawczyni. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie (art. 7301 § 2 kpc). Interes prawny zaś w rozumieniu art. 7531 § 2 kpc, tj. obawa uniemożliwienia lub poważnego utrudnienia wykonania zapadłego w sprawie orzeczenia – winien być realny, należycie uzasadniony oraz istnieć w chwili wydawania postanowienia (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 1974r Sygn. akt II CZ 42/74 opubl. OSNC 1974/12/219). W niniejszej sprawie Sąd nie dysponuje materiałem, który pozwoliłby na stwierdzić, iż te wymogi są spełnione. Wnioskodawczyni w razie gdyby wnioskodawca nie wywiązał się ze zobowiązania będzie mogła wszcząć egzekucję z tej nieruchomości. Jeśli natomiast uczestnik zdecyduje się na jej sprzedaż otrzyma jej ekwiwalent w pieniądzu. W takiej sytuacji wnioskodawca będzie mógł egzekwować spłaty z otrzymanej przez uczestnika sumy za sprzedaną nieruchomości bądź też z innych składników majątkowych.

Orzeczenie o kosztach postępowania Sąd oparł o treść przepisu art. 520 § 1 k.p.c., który stanowi, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Zarówno wnioskodawczyni, jak i uczestnik byli w równym stopniu zainteresowani wynikiem tego postępowania, albowiem dotyczyło ono ich majątku wspólnego i zmierzało do dokonania jego podziału. W takiej zaś sytuacji Sąd uznał, iż brak jest podstaw do odstępstwa od wyżej wyrażonej zasady i oboje winni ponieść koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. Stosownie do powyższego Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni (która uiściła w niniejszej sprawie opłatę sądową w wysokości 1.000 zł) kwotę w wysokości 500 zł tytułem zwrotu połowy opłaty (pkt VIII postanowienia).

Sąd nakazał pobrać od wnioskodawczyni oraz od uczestnika postępowania na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Goleniowie kwoty w wysokości po 657,52 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 13 §2 k.p.c. W skład nieuiszczonych kosztów sądowych w łącznej wysokości 1.315,04 zł weszły uzupełniające zaliczki w wysokości po 551,56 zł na wynagrodzenie biegłego za sporządzenie opinii w zakresie ustalenia wartości spornej nieruchomości nieuiszczone przez strony mimo wezwania, a także koszty z tytułu wynagrodzenia biegłego sądowego z tytułu sporządzenia opinii w zakresie ustalenia wartości nieruchomości w wysokości po 105,96 zł. Z powyższych względów Sąd orzekł jak w pkt. IX postanowienia.